

DEEL 4 ARCHITECTUURTYPEN

Architectuurtypebeschrijvingen
met architectuurcriteria

Inhoud:

4.0	Inleiding	
2		
4.1	Overzicht	
4.2	Architectuurtypebeschrijvingen en	3

4.0 Inleiding & 4.1 Overzicht architectuurtypen:

De architectuurtypen en de architectuurcriteria

Voor Delft is een onderscheid gemaakt tussen 10 architectuurtypen, zoals deze ook voorkomen op de ingekleurde gebiedskaarten van deel 2. Onder een architectuurtipe wordt een groep van gebouwen verstaan die een aantal belangrijke architectonische kenmerken met elkaar gemeen hebben.

De architectuurtypen worden eerst in kort bestek beschreven. Deze beschrijvingen bestaan steeds uit drie onderdelen. Het eerste deel handelt over de meer maatschappelijke oorzaken die hebben geleid tot een bepaald architectuurtipe. Het tweede deel heeft de ontwikkelingen in de techniek tot onderwerp. Wat is de invloed van technische innovaties op het beeld van gebouwen. In het laatste deel wordt op hoofdlijnen een omschrijving gegeven van het feitelijke beeld van de gebouwen van een architectuurtipe; van vormopbouw tot kleur en materialisatie.

De beschrijvingen worden per architectuurtipe gevolgd door algemene architectuurcriteria. Dit zijn de zogenaamde 'beeldtoonladders' (zie inleidend gedeelte van de nota, pag. 3). Binnen een samenhangende set van spelregels zijn veel verschillende eigentijdse architectonische uitwerkingen mogelijk. Deze algemene architectuurcriteria zijn maatgevend voor reguliere bouwvoorvragen. Met name voor regulier vergunningplichtige bouwwerken aan bestaande panden (denk bijvoorbeeld aan een grote uitbouw van twee lagen hoog aan een woning) vormen deze criteria het welstandskader.

Voor grotere nieuwbouwlocaties in de stad wordt in de stedenbouwkundige planvorming aandacht geschonken aan het gewenste architectuurbeeld door een voor de betreffende locatie opgesteld welstandsdocument. (zie deel 1, pag. 4)

Bij een grote mate van dominantie van één architectuurtipe in een bepaald gebied kunnen de algemene architectuurtypecriteria maatgevend worden verklaard voor nieuwbouw. Voor dat gebied is er dan sprake van een zogenaamd 'referentie architectuurtipe'. Voor de Binnenstad is op deze wijze de 'historische architectuur tot rond 1910' als referentie architectuurtipe aangewezen.

I	Historische architectuur tot rond 1910	
II	Interbellum	
III	Nieuwe Bouwen	
IV	Traditionisme	
V	Massawoningbouw	
VI	Kleinschalige architectuur	
VII	Organische en ecologische architectuur	
VIII	Neomodernisme	
IX	Postmoderne architectuur	
X	Gebruiksgebouwen	

4.2 Architectuurtype beschrijvingen

Na elke architectuurtype beschrijving volgen de criteria die specifiek gelden voor dat architectuurtype. Deze vormen een aanvulling op de algemene sneltoets criteria, welke indeel 5 te lezen zijn. Deze specifieke criteria bestaan uit algemene criteria die de beeldfoonladder voor het desbetreffende architectuurtype verwoorden.

I	Historische architectuur	4
II	Interbellum	12
III	Nieuwe Bouwen	16
IV	Traditionalisme	21
V	Massa(woning)bouw	26
VI	Kleinschalige architectuur	31
VII	Organische en ecologische architectuur	36
VIII	Neo modernisme	39
IX	Post modernisme	43
X	Gebruiksgebouwen	47

i Historische architectuur tot rond 1910

De historische architectuur

De beeldbepalende architectuur van de historische binnenstad, de Nieuwe Plantage en de Buitenwatersloot vertoont een bijzonder rijke variatie. Toch is deze architectuur terug te voeren op een beperkt aantal principes en een praktische instelling van de makers. De historische architectuur van voor 1900 wordt bepaald door de primaire mogelijkheden van hout, (bak)steen en op sommige plaatsen ook natuursteen. Voor de overspanning tussen de gemetselde zijmuren is de houten balk de maatstaf. Dit resulteert voor de woonarchitectuur in pandbreedtes van gemiddeld zo'n 5 à 6 meter met uitschieters tot circa 8 meter. Uitzonderingen worden gevormd door panden waar de balken loodrecht op de voorgevel liggen. Deze panden hebben een variërende pandbreedte en een geringe diepte.

De gevels zijn overwegend opgetrokken uit metselwerk. Vanwege een maximale lichttoetreding in de interieurs zijn de raamopeningen veelal hoog, waardoor de verhouding van de ramen verticaal is. Door de productiewijze van die tijd zijn de glasruiten klein van formaat, waardoor de ramen zijn opgedeeld door roeden waartussen de kleine ruiten zijn gevat. De plint is soms van natuursteen of van gepleisterde baksteen die vervuiling van de rest van de gevel moet tegengaan. De gevel bovenaan wordt op veel verschillende manieren beëindigd. Dit vormt een extra nadruk van de individualiteit van de panden. De bekendste gevelbeëindigingen zijn topgevels (trap-, tuit- en klokgevels) en lijstgevels. Het (achterliggende) dak is veelal schuin, belegd met een steenachtig materiaal; overwegend keramische pannen, maar ook komen leien en zink (bij woonhuizen zeer incidenteel) voor.

De voorbodes van nieuwe architectuurtypen

Naaft de individuele ontwikkeling van kleine eenheden, wordt nu ook in grotere eenheden gebouwd. In de architectuur zijn de individuele panden nog wel herkenbaar in verschillende elementen, zoals uitgewerkte entreepartijen, erkers, balkons of dakkapellen als onderbreking van een doorgaande daklijst. De zogenaamde neostijlen (neorenaissance, neogotiek, Art Nouveau en dergelijke, elk met hun eigen decoratieve systeem) ontstaan in het laatste kwart van de negentiende eeuw. Dit is mede te danken aan de bouwtechnische innovaties, waardoor nieuwe elementen aan de historische architectuur kunnen worden toegevoegd. Twee belangrijke elementen hiervoor zijn de toepassing van staal, waardoor grote gaten in de gevel mogelijk zijn, en de productie van glas in grotere oppervlakken. Vooral bij winkelpuien levert dit grote, soms om de hoek gaande, glaspertijen op.

Verwersdijk

Oude Delft 171

Geerweg 89-90

Decoratie en detaillering

De historische architectuur tot ongeveer 1910 wordt gekenmerkt door zorgvuldige detailleringen en een decoratieve behandeling van gevelonderdelen. In de loop der eeuwen worden periodes met een voorliefde voor rijk geornamenteerde gevels afgewisseld door periodes met een voorliefde voor wat soberdere gevels. Maar altijd werden onderdelen zorgvuldig afgewerkt en gedetailleerd.

Daarbij gaat het niet alleen om letterlijk toegevoegde decoratieve elementen zoals lijstwerk, lantaarns, beeldhouwwerk, trappen, voordeuren en smeedwerk, maar ook om een verfijnde detaillering van de materialen. Hierbij valt te denken aan voegwerk, roedeverdelingen, geprofileerde raamstijlen en kalven, gootlijsten, kozijnen en dergelijke.

Het totale kleurbeeld van de binnenstad wordt gedomineerd door de aardkleuren van bakstenen, en keramische dakpannen en in mindere mate grijze natuursteen. Deze kleuren vormen de achtergrond voor de overige onderdelen van de gevel. Karakteristiek is de toepassing van witte kozijnen en daklijsten. De kleuraccenten bevinden zich over het algemeen op de bewegende delen van de gevel, zoals deuren, ramen en luiken, en op decoratieve elementen. Het kleurbeeld van die onderdelen varieert van donkere kleuren, zoals standgroen en kobaltblauw, tot lichtere kleuren als oud-rose en vergulsel. Een prachtig voorbeeld hiervan is het stadhuis op de markt.

Huis Lambert van Meerten, Oude Delft

Oude Delft 77

Algemene architectuurr criteria voor de Historische architectuur:

Gebouw en omgeving

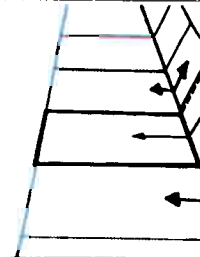
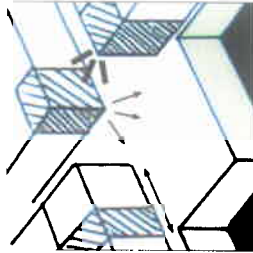
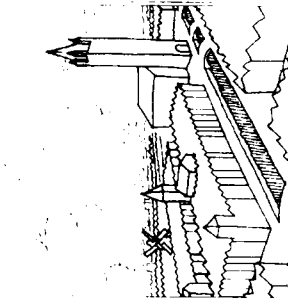
1. De bestaande bebouwing bestaat uit een verzameling individuele panden die afzonderlijk afleesbaar zijn in de gevelwand. Deze maaivloering en korrelgrootte van de panden moet worden gehandhaafd.

2. De panden behoren samen bij te dragen aan de vorm van een betekenisvolle hoogwaardige openbare ruimte.

3. Panden moeten in hun verschijningsvorm passen binnen de specifieke plek die ze innemen in de stad: een straatwand, een zichthoek, een hoek met een steeg et cetera.

4. De aansluiting van een pand op de omgeving is voor de naastgelegen panden in aard onderling overeenkomstig.

5. Het straatbeeld wordt bepaald door overwegend steenachtige materialen in de gevelwand en de bestrating, waardoor een eenheid ontstaat. Een private stoep moet altijd van steen of hardsteen zijn.

Maatvoering van de bouw

6. De historische percelsgewijze opbouw is uitgangspunt voor de breedtemaat van (nieuw te bouwen) panden in een straatwand.

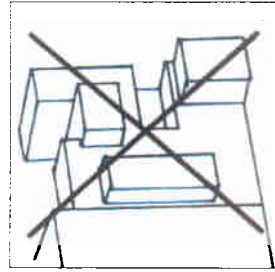
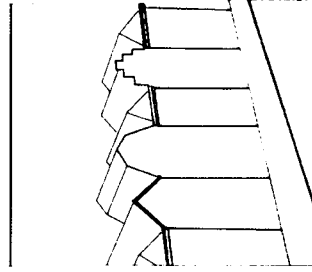
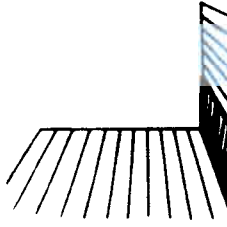
7. De hoogtemaat van panden moet overeenstemmen met de hoogtematen van de historische bebouwing in de directe omgeving of vormt om bouw-historische redenen een uitzondering.

Bouwvolume en plastic

8. Het afwisselende dakenlandschap moet, als onderdeel van het karakteristieke historische beeld, behouden blijven. Daken met een of meer recht hellende vlakken (of gebogen, passend binnen het ensemble) zijn daarom verplicht.

9. De panden hebben overwegend vlakke gevels. Een overwicht van sterk vooruitspringende geveldelen is niet toegestaan.

10. De aansluitingen van de gebouwen hebben een zelfde mate van afwijking van het verticale vlak als de belendende gevels van de straatwand (b.v. het 'op vlucht' staan van gevels en minimale terugliggende gevelvlakken.)

1 Verwersdijk

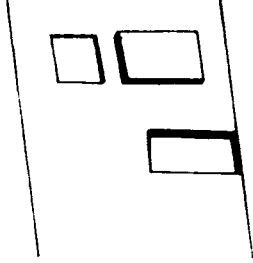

2, Buitenwatersloot

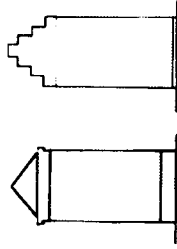
5 stoep

11. In- en uitspringende gevelbeelden moeten altijd ondergeschikt zijn aan het vlak van de gevelwand. De gevels worden gekenmerkt door een verfijnd relief.

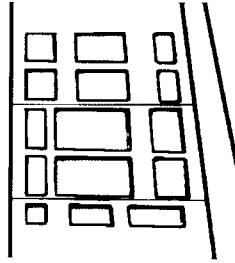

Gevelcompositie

12. De gevelopbouw moet beneden en boven een duidelijke beëindiging hebben.

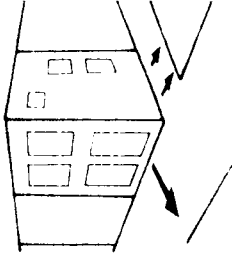
13. Voorgevels moeten voor een groot deel uit grote raamoppervlakken bestaan, passend binnen het beeld van de andere gevels in de straatwand of omgeving.

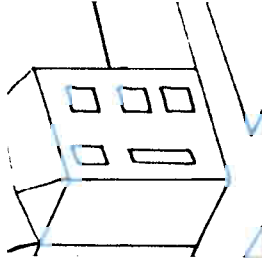
14. De verdeling van de ramen (in de straatwand) is ritmisch en geordend volgens een maatverhouding.

15. De belangrijkste gevelopeningen in de voorgevel moeten verticaal van vorm zijn. Een uitzondering wordt gevormd voor winkel- en horecapuizen aan de straat.

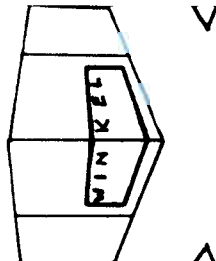
16. Een hoekpand moet georiënteerd zijn op de ruimte met de hoogste hiërarchie door een duidelijk verschil in voor- en zijgevel.

17. In zijgevels zijn ramen vrij te plaatsen, indien het totale raamoppervlak in de zijgevel kleiner is dan het totale raamoppervlak van de voorgevel.

18. Bij een gelijkwaardige hoek zijn grote gevelopeningen om de hoek (voor commerciële functies op de begane grond) toegestaan.

19. Ornamenten zijn toegestaan, als zij passen binnen de totale compositie en stijl van de gevel.

20. Bij welstandsbeoordeling moet een reclametrager passen binnen de architectuur van het betreffende pand. Ze mogen de oorspronkelijke gevels niet aan het oog onttrekken.

7 Oranjeplantage 12

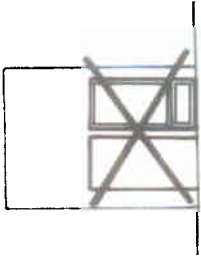
8 dakenrij Bagijnestraat

13/14 Bagijnhof

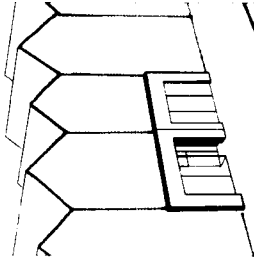
Maaiveld aansluiting

21. Glas en kozijn van een raam tot op het maaiveld is niet toegestaan

22. Voor 'niet-woonfuncties' op de begane grond mogen puien doorlopen tot op het maaiveld (is een uitzondering op regel 19). Voorwaarden hiervoor zijn puien moeten duidelijk terugliggen ten opzichte van de rooilijn en de bovenbouw moet via pootjes doorlopen tot op het maaiveld.

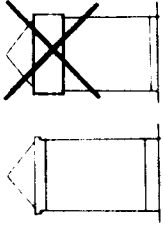
23. Voor 'niet-woonfuncties' op de begane grond mogen puien doorlopen over meer panden. Voorwaarden hiervoor zijn: de gevelindeling moet passen binnen het gevelbeeld en rekening houden met historische perceelsmaten, puien mogen over beperkte breedte (tot 1/3 van de perceelsbreedte) terugliggen ten opzichte van de rooilijn en de bovenbouw moet via 'pootjes' doorlopen tot op het maaiveld.

Gevelbeëindiging bovenaan en dak

24. Het behoud van het bestaande daklandschap vormt het uitgangspunt voor de vormgeving van de gevelbeëindiging en kap. Hiermee wordt de individualiteit van de panden ook tot uitdrukking gebracht.

25. De gevelbeëindiging moet in maatvoering en ontwerp in evenwicht zijn met de totale gevelopbouw

26. Dakkapellen zijn incidentele onderbrekingen van het dakvlak en moeten daarom aan alle zijden door voldoende dakvlak zijn omgeven. De breedte bedraagt niet meer dan 40% van de totale breedte van het dakvlak (gemeten ter plaatse van de goot).

27. Een in de goot staande dakkapel mag worden toegepast. Deze moet verticaal van verhoudingen zijn ('staande' vorm). In zijgevels is een vrijere vorm mogelijk.

28. Omdat aan de achterzijde al veel vergunningvrij mogelijk is, is de breedte van een kapel daar niet groter dan het maximaal vergunningvrij toegestane.

29. Voor rijenwoningen wordt een uniformering van dakkapellen nagestreefd: de trendsettermethode

30. Bij meer dakkapellen op het dakvlak van één bouwblok (rijenwoningen) zijn de onder en bovenkant van de dakkapellen gerangschikt op een horizontale lijn

15/16/17

Wijnhaven

19

gevel Oude Delft

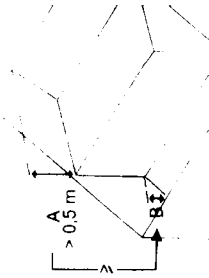
22

Achterom 25

31. De dakkapellen zijn ofwel in het midden van het dakvlak geplaatst of zijn uitgelijnd met de hoofdgeleding van de onderliggende gevel.

32. De bovenzijde van de dakkapel bevindt zich op meer dan 0,5 meter van de nok van het dak. De onderzijde bevindt zich op meer dan 0,5 meter van de goot.

De 'bovenmaat' (A) moet altijd gelijk of groter zijn dan de 'ondermaat' (B) van de kapel tot aan de dakgoot.

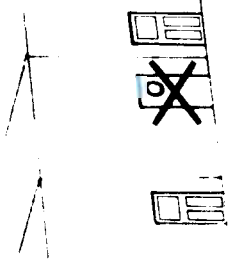
33. De totale breedte van een dakkapel op een zijdakvlak bedraagt niet meer dan 40% van de totale breedte van het dakvlak (gemeten ter plaatse van de goot).

34. Bij hoekaansluitingen van dakschilden dienen de dakkapellen op voldoende afstand van de hoek te zijn geplaatst, zodat de kapvorm zichtbaar blijft.

Textuur, materiaal, kleurstelling en detaillering

35. De gevels van de Hollandse historische panden zijn overwegend vlak. Praktische accenten kunnen worden gevormd door b.v. waterlijsten en cordonbanden, en omlijstingen om ingangsportalen.

36. Het reliëf van de gevel wordt hoofdzakelijk gevormd door een subtiel en afwisselende plaatsing van ramen vlak in de gevel (liggend tot verder terugliggend (ingegemaat)).

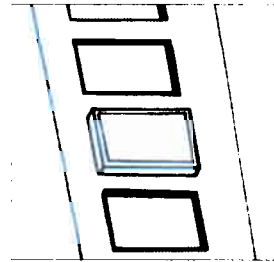
37. De detaillering van de gevel moet in mate van verfijning en expressie overeenkomen met die van de aangrenzende historische panden.

38. Voordeur en achterdeur, garagedeur et cetera zijn specifiek ontworpen en vormen een integraal onderdeel van de architectuur. Deuren en poorten zijn van hout, een vlakke plaatdeur is niet toegestaan.

39. In gevelwanden is baksteen het overwegende materiaal voor de dichte geveldelen.

40. Mogelijke andere materialen voor dichte geveldelen zijn natuursteen of stuc met een eventuele afwerking van minerale verf. Andere geschikte verfsoorten mogen ook worden toegepast.

41. Voor dichte geveldelen is de esthetische veroudering van materialen maatgevend. Dit betekent dat kunststof- en volkerplaten (waaronder ook golfplaten) niet zijn toegestaan.

28

reliëf in de

32 verschillende gevelafwerkingen

24

dakenrij Oude Delft

42. **Kozijn** vervangingen en nieuw toe te voegen kozijnen moeten qua profileringen en detaillering identiek zijn aan die van de oorspronkelijke kozijnen.

43. Kozijnen van kunststof zijn niet toegestaan.

44. Kozijnvervangingen in de voor- en/of zijgevel moeten qua indeling en invulling (doorzichtig glas, bewerkt glas, houten borstweringen e.d.) identiek zijn aan die in de oorspronkelijke kozijnen.

45. Voor ramen en (dak)lijsten is een lichte of witte kleur het uitgangspunt.

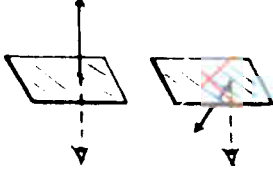
46. De kleur van de bewegende delen, zoals ramen, luiken en deuren, kan afwijkend zijn van de vaste kozijnen.

47. Signaalkleuren mogen niet worden toegepast bij gevels van panden met een woonfunctie, behalve voor ondergeschikte elementen.

48. In de binnenstad mogen geen fluorescerende kleuren worden toegepast.

49. Teruggiggende gevels van winkelpuizen mogen een eigen, meer afwijkende materialisatie hebben.

50. Glas moet doorzichtig zijn. Spiegelglas is niet toegestaan. Bovenramen van winkelpuizen waarachter een verlaagd plafond zichtbaar is hebben ondoorzichtig zwart glas of melkglas of gelaagd glas.

51. Voor- of achterzetramen mogen onder voorwaarden worden toegepast. Plakroedes zijn hierin echter niet toegestaan.

52. Schuine daken zijn afgedekt met dakpannen of leien, zink of koper. De betonpan en zinken pan of metaalachtige (gegolfde) materialen zijn niet toegestaan.

53. Bij verbouwing van een bestaand pand is de erbij horende, historisch verantwoorde dakbedekking het uitgangspunt.

54. Dakkapellen in de voorgevel moeten verfijningen hebben die overeenkomen met de gevel van het pand.

55. De voorkant van de dakkapel bestaat geheel uit kozijnen gevuld met glazig materiaal.

De zijkanten van de dakkapel zijn beide dicht of beide van glas. De zijkant van een kapel op een zijdekschild tussen woningen is altijd geheel met een kozijn met glazig materiaal gevuld.

detail kozijn Binnenstad

detail kozijn Binnenstad

gevel Stadhuis

56. Het toe te passen materiaal voor kozijnen, dakranden en zijkanen van de dakkapel is hout of zink

Overig

57. De gemetselde boogbrug is het overwegende brugtype

58. Voor inrichtingselementen van de openbare ruimte (zoals reclame-uitingen, rolluiken, winkelpuien- en etalages, terrasafscheidings, terrasboten en terrasmeubilair, trafohuisjes, zonnepanelen, straatmeubilair, fietstrommels, gsm-masten en antennes,abri's en kunst) is de historische context maatgevend. Een verfijning in vormgeving, materialisatie en detaillering moet het uitgangspunt zijn. Voor een aantal inrichtings elementen is apart beleid beschikbaar (raadpleeg de gemeente en zie Bijlagen, pagina 5).

43

Boogbrug

44

Terrasboot

44

Winkelstraat Hippolytusbuurt

II Interbellum (van 1900 tot 1945)

Berlage stijl
 Haagse school
 Amsterdamse school
 Nieuwe Zakelijkheid
 Traditionalistische architectuur (r/m 1930)

Sociaal denken

De interbellumarchitectuur kent een aantal verschillende uitwerkingen, zoals de Berlagiaanse stijl, Haagse School, Amsterdamse School, de Stijl en de Nieuwe Zakelijkheid. Wat deze architectuurstijlen gemeen hebben, is dat ze zichzelf zien als 'een nieuw begin'. Het veranderend sociaal denken en ontwikkelingen van de techniek zijn de wortels voor dit nieuwe begin in de architectuur.

Allereerst vindt een verschuiving plaats op stedenbouwkundig vlak: er worden grotere eenheden ontworpen, van bouwblok tot complete woonwijk. De eerste uitbreidingswijken worden gevormd en liggen aan de grenzen van de binnenstad. Dit varieert van arbeiderswijken, zoals het Agnetapark, tot woningbouw voor de middenklasse en betere standen, langs de Hof van Delftlaan en Ruys de Beerenbroucklaan.

Het sociale gedachtegoed leidt in de architectuur naar een functionalistische benadering op verschillende vlakken, zoals de oriëntatie van de woning op de zon en de relatie met de omgeving.

Nieuwe technieken en vormen

Toepassing van nieuwe materialen als beton, staalconstructies en stalen ramen zijn de technische ingrediënten, die van grote invloed zijn geweest voor de ontwikkelingen binnen de architectuur uit deze periode. In de architectuur van met name de Stijl en de Nieuwe Zakelijkheid worden de expressieve mogelijkheden hiervan benut.

De massieve gemetselde muur wordt in deze periode vervangen door de spouwmuur. Hierdoor ontstaan nieuwe metselverbanden en ook het voegwerk krijgt andere aandacht. Zo zijn vele Haagse School gebouwen, zoals de rijenwoningen aan de noordzijde van de Spoor singel, gesierd met het mooie kettingverband.

Oostplantsoen 126-139

Vrijenbansekade

Waterlooplekundig laboratorium, Raam architect Kammer

Vormen van een nieuwe tijd

De Stijl en de Nieuwe Zakelijkheid worden gekenmerkt door rechte vormen en daken kubistische vormgeving, grote openingen in de gevel en 'open' hoeken. Met gebruik van fragiel gedetailleerde stalen puiken ontstaat een ijle uitstraling.

De architectuur van Berlage, de Haagse School en de Amsterdamse School is meer aards van karakter. Van deze architectuur zijn grote ongedecoreerde muurvlakken en regelmatig geplaatste ramen in combinatie met ambachtelijke decoratieve elementen belangrijke kenmerken.

Vooraf in de architectuur van de Haagse School worden grote schuine overstekende daken toegepast. Samen met grote glazen vlakken wordt de indruk gewekt van een zwevend dak.

De gevelcompositie wordt in veel gevallen gekenmerkt door een secure, vaak horizontale, belijning. Bovendien is er sprake van een hechte integratie van dakkapellen, tuinhelken en bloembakken in de totale compositie van het gebouw. Tuin- en landschapsarchitectuur lopen steeds meer in elkaar over. De voorkeur is vaak een bijzonder en ook expressief element en bestaat in veel gevallen uit transparant gelakt hardhout.

De ornamentiek wordt niet meer toegevoegd in versieringen, maar gezocht in een ander gebruik van materialen en in de expressie van de materialen zelf, soms tot in abstractie doorgevoerd. Zo legt Dudok bijvoorbeeld de horizontale voeg terug ten opzichte van de steen en de staande voeg in het vlak van de voorzijde van de stenen. Dit versterkt het beeld van de horizontalistische architectuur.

Heiderheid in materiaal en kleur

In Delft bestaat het hoofdmateriaal van de Interbellumarchitectuur uit metselwerk. Het kettingverband voor het metselwerk komt veelvuldig voor. Nieuw is bovendien de toepassing van, in ieder geval in aanvang, heldere rode en gele gevelstenen (nu vaak vervuild). Geheel betonnen of gestucte gevels komen in Delft niet voor.

In sommige gebouwen is kleur een belangrijk zelfstandig onderdeel in de expressie van de gevel. In het Schröderhuis van Gerrit Rietveld in Utrecht bepalen schijnbaar zwevende vlakken in witte, grijze en primaire kleuren de gevel. Een Delfts voorbeeld waar kleur belangrijk is, is villa Solheim van de architect Wegerif aan de Ruys de Beerenbrouckstraat.

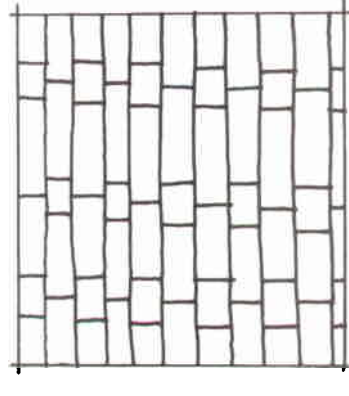
De Interbellumarchitectuur komt in Delft voornamelijk voor in projectmatige woningbouw (zoals de gebieden 13-19), enkele villa's en industriegebouwen op de verschillende fabrieksterreinen.

Hof van Delftlaan

Villa Solheim, Ruys de Beerenbrouckstraat
architect Wegerif

kettingverband

Algemene architectuurcriteria voor de Interbellum architectuur:

Algemeen uitgangspunt architectuur

1. Bij de Interbellum-architectuur moet het beeld van 'een nieuw begin' in de architectuur worden opgeroepen.

Gebouw en omgeving

2. De positie van de bebouwing in de omgeving kan variëren van stratenplannen en vrijstaande gebouwen tot monumentale accenten.

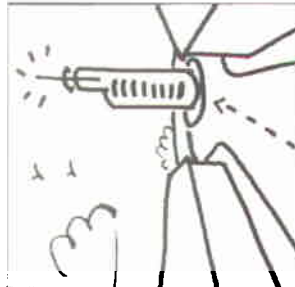
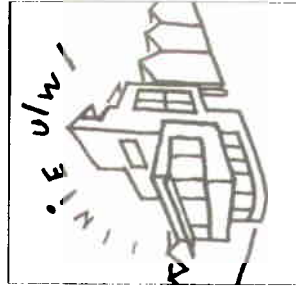
Het gebouw ondersteunt deze verschillende posities in de stad.

Maatvoering van de bebouwing

3. De gebouwen, van groot tot klein en van hoog tot laag, vormen altijd een duidelijke zelfstandige eenheid.

Bouwvolume en plastiek

4. Het bouwvolume wordt bepaald door 'eerlijke' muren en een passende kubistische plastiek.

Gevelcompositie

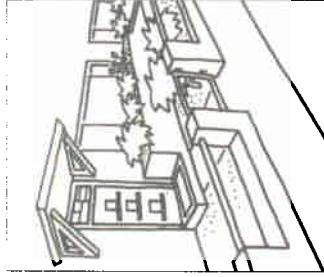
5. Een secure belijning en gevelrhythmes zijn de uitgangspunten voor een verandering in de gevelcompositie.

6. Bij welstandsbeoordeling moet een reclametrager passen binnen de architectuur van het betreffende pand. Ze mogen de oorspronkelijke gevels niet aan het oog onttrekken.

Maaiveld aansluiting

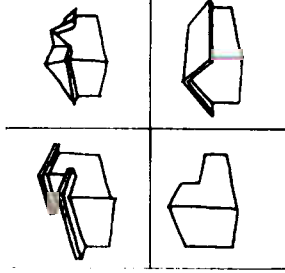
7. De onderdelen die de gebouwen aan het maaiveld en de straat hechten, zoals hekken, plantenbakken, portalen en voordeuren, vormen één geheel met het oorspronkelijke gebouw.

8. Een voordeur is met aandacht ontworpen en vormt één geheel met de architectuur en de belijning van het hoofdgebouw. Een voordeur is in ieder geval nooit een vlakke plaatdeur.

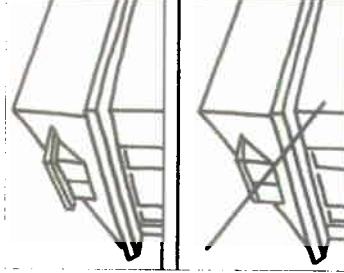

Gevelbeëindiging bovenaan en dak

9. Variatie in gevelbeëindiging en **dak**vorm, van plat tot hellend, van ruim overstekend tot **vlak**, is het uitgangspunt voor deze architectuur.

10. De **dak**vorm, **doorbrekingen** daarvan en de gevelbeëindiging zijn per gebouw consistent en vormen een eenheid met het hoofdgebouw.

11. Een dakkapel is een ondergeschikte toevoeging op het **dak** en moet daarom aan alle zijden door voldoende **dak**vlak zijn omgeven.

12. De totale breedte van een **dak**kapel aan de voorzijde bedraagt niet meer dan 60% van de totale breedte van het **dak**vlak (gemeten ter plaatse van de goot).

13. Omdat aan de achterzijde al veel vergunningvrij mogelijk is, is de breedte van een kapel daar niet groter dan het maximaal vergunningvrij toegestane.

14. De bovenzijde van de dakkapel bevindt zich op meer dan 0,5 meter van de nok van het dak. De onderzijde bevindt zich op meer dan 0,5 meter van de goot.

De 'bovenmaat' (A) moet altijd gelijk of groter zijn dan de 'ondermaat' (B) van de kapel tot aan de dakgoot.

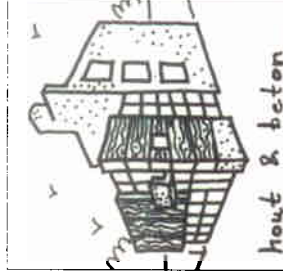
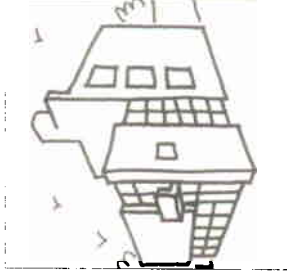
15. De totale breedte van een dakkapel op een zijdakvlak bedraagt niet meer dan 40% van de totale breedte van het dakvlak (gemeten ter plaatse van de goot).

16. Bij hoekaansluitingen van dakschilden dienen de **dak**kappen op voldoende afstand van de hoek te zijn geplaatst, zodat de kapvorm zichtbaar blijft.

Textuur, materiaal, kleurstelling en detaillering

17. De gevels van de gebouwen bestaan uit helder leesbare vlakken, zowel gesloten als open (glas).

18. Voor de gesloten en de open gevelvlakken is de eenheid van belijning met het hoofdgebouw maatgevend.

19. Hoewel voor gesloten gevelvlakken metselwerk de standaard vormt in deze architectuur, is de materiaalkeuze hiervoor vrij.

20. Kozijnvervangingen en nieuw toe te voegen kozijnen moeten qua profileringen en detaillering identiek zijn aan die van de oorspronkelijke kozijnen. Kozijnen van kunststof zijn niet toegestaan.

21. Kozijnvervangingen en nieuwe toe te voegen kozijnen in de voor- en zijgevel moeten qua indeling en invulling (doorzichtig glas, bewerkt glas, houten borstweringen e.d.) identiek zijn aan die in de oorspronkelijke kozijnen.

22. Het schilderwerk van deuren, kozijnen en ramen kan verrassend en experimenteel van karakter zijn, maar ondersteunt daarin echter altijd de eenheid van het gehele bouwwerk (zie 3).

23. Gevelopeningen, gevelaansluitingen en gevelbeëindigingen zijn zorgvuldig gedetailleerd

24. De voorkant van de dakkapel bestaat geheel uit kozijnen gevuld met glazig materiaal.

25. De zijkanten van de dakkapel zijn beide dicht of beide van glas.

De zijkant van een kapel op een zijdakschild tussen woningen is altijd geheel met een kozijn met glazig materiaal gevuld

26. Voor de materiaalkeuze van kozijnen, dakranden en zijkanten is het voorkomen van ongewenste vervuiling maatgevend. (Licht gekleurde volkem-platen e.d. moeten daarom noppenloos worden bevestigd.

